

1 บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

จงกลนี (Jangkolnee) เป็นบัวไทยแท้แต่โบราณมีการกล่าวถึงจงกลนีมาตั้งแต่เริ่มต้นของการเป็นประเทศไทย คือหลังจากได้มีการประดิษฐ์อักษรไทยได้ไม่นานในไตรภูมิพระร่วง และหลังจากนั้นก็ได้มีการกล่าวถึงจงกลนีอีกหลายครั้งในวรรณคดีไทย และเป็นดอกไม้ประจำของนางสงกรานต์ในตำราแพทย์แผนไทยก็มีการใช้จงกลนีเป็นยาด้วย แต่ในทางกลับกันในทางสากลไม่มีการกล่าวถึงจงกลนีเลยในการจัดจำแนกชนิดของบัวในโลกนี้ เนื่องจากในสมัยที่ชาติตะวันตกแสวงหาอาณาจักรในประเทศไทยเป็นประเทศเดียวที่รอดพ้นจากการตกเป็นเมืองขึ้น ดังนั้นจงกลนีจึงเป็นบัวชนิดเดียวที่จัดว่าควรถูกสำรวจในการไล่ล่าทรัพยากรของประเทศอาณานิคม

จงกลนีจัดเป็นบัวเฉพาะถิ่นพบได้เฉพาะในประเทศไทยแห่งเดียวในโลกและจัดเป็นพืชที่อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ไปจากโลกนี้ขณะนี้ไม่มีการพบจงกลนีในแหล่งน้ำธรรมชาติอีกแล้วจะพบได้ก็แต่ในกลุ่มผู้ปลูกบัว หรือนักอนุรักษ์บัวเท่านั้น

จงกลนี เป็นบัวที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นผิดไปจากบัวทั้งหลายที่มีอยู่ในโลก คือ เป็นบัวที่มีกลีบซ้อนมากมีจำนวนกลีบมากที่สุดในโลก ดอกเมื่อบานแล้วจะไม่หุบ จึงทำให้เป็นบัวชนิดเดียวที่บานได้ตลอดทั้งกลางวันและกลางคืน มีสีชมพูอ่อน ुकคล้ายดอกกุหลาบ และเป็นหมันไม่สามารถขยายพันธุ์โดยการอาศัยเพศได้ จึงทำให้การกระจายพันธุ์ในธรรมชาติเป็นไปได้น้อยมาก ซึ่งเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์แต่อย่างไรก็ตามจงกลนีสามารถขยายพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศหรือสร้างหัวได้ ถ้าหากมีการดูแลรักษาที่ดีและรู้จักวิธีขยายพันธุ์ ดังนั้นจึงเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยได้ตระหนักในการที่จะศึกษาหาเทคนิควิธีการขยายพันธุ์บัวจงกลนี เพื่อการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชไม่ให้สูญหายไปจากประเทศไทย โดยการปลูกคืนสู่ธรรมชาติซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีร่วมสนองพระราชดำริ และส่งเสริมให้มีการปลูกและขยายพันธุ์มากขึ้น เพื่อสู่สู่ทางในการค้าเป็นบัวประดับและไม่ให้มีราคาสูงมากนัก

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. ศึกษาลักษณะทั่วไปของบัวจงกลนี
2. ศึกษาอัตราการเจริญเติบโตของบัวจงกลนีในภาชนะปลูกขนาดต่างๆ
3. ศึกษาอัตราการสร้างหัวใหม่ของบัวจงกลนีในภาชนะปลูกขนาดต่างๆ

1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ศึกษาอัตราการเจริญเติบโตของบัวจงกลนีในภาชนะปลูกขนาดต่างๆ คือ
 - แก้วพลาสติกขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางปาก 8 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางก้น 5 เซนติเมตร สูง 11 เซนติเมตร
 - กระถางดำก้นตันขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางปาก 20 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางก้น 14 เซนติเมตร สูง 18 เซนติเมตร
 - กระถางดำขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางปาก 40 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางก้น 20 เซนติเมตร สูง 20 เซนติเมตร
2. เก็บข้อมูลหลังปลูก 5 เดือน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบอัตราการเจริญเติบโตของบัวจงกลนีในภาชนะปลูกขนาดต่างๆ
2. ได้ทราบอัตราการสร้างหัวใหม่ของบัวจงกลนีในภาชนะปลูกขนาดต่างๆ
3. ได้ทราบขนาดภาชนะปลูกที่เหมาะสมในการขยายพันธุ์บัวจงกลนีเพื่อการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

1.5 สมมติฐานหรือกรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

1. ต้นใหม่ของบัวจงกลนีเจริญจากตาบนหัว ดอกของบัวจงกลนีจะไม่ติดเมล็ดเนื่องจากเกสรตัวผู้กลายเป็นกลีบดอกจำนวนมาก อัดกันแน่น ขยายพันธุ์ได้วิธีเดียวคือเกิดหัว
2. การปล่อยให้บัวอดอาหาร จะสร้างหัวใหม่ได้ โดยลักษณะของบัวจงกลนีการปล่อยให้อดอาหาร เพื่อชลอการเจริญ จะมีการสร้างหัวเพื่อดำรงเผ่าพันธุ์ขึ้นมาแทนต้นเดิม (ต้นแม่)
3. การปลูกในภาชนะขนาดเล็กและควบคุมอาหารจะทำให้บัวสร้างหัวใหม่ได้ ในการศึกษาจะพิจารณาจากภาชนะปลูกที่มีขนาดต่างกัน เพื่อพิจารณาว่าภาชนะใดจะให้หัวได้เร็ว จำนวนหัวต่อต้นและขนาดของหัวที่ได้